

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0525U000298

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 16-06-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. АНАНЬІН ОЛЕГ ВАЛЕРІЙОВИЧ

2. OLEG V. ANANYN

Кваліфікація: к. т. н., старший науковий співробітник, 05.12.13

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 07.00.01

Назва наукової спеціальності: Історія України

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 20-06-2025

Спеціальність за освітою: Системи та комплекси військового зв'язку

Місце роботи здобувача: Головний експертно-криміналістичний центр Державної прикордонної служби України

Код за ЄДРПОУ: 37931376

Місцезнаходження: вулиця Володимирська, 30, службове приміщення 39, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Державна прикордонна служба України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 27. 053. 01

Повне найменування юридичної особи: Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Код за ЄДРПОУ: 04543387

Місцезнаходження: вул. Сухомлинського, буд. 30, Переяслав, Переяслав-Хмельницький р-н., 08401, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 78.09.23, 03.19.21

Тема дисертації:

1. ДЕРЖАВНА ПРИКОРДОННА СЛУЖБА УКРАЇНИ В 2014 – 2018 РОКАХ (ІСТОРИКО-ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ)
2. STATE BORDER SERVICE OF UKRAINE IN 2014 – 2018 (HISTORICAL AND THEORETICAL ANALYSIS)

Реферат:

1. На основі джерельно-історіографічної бази визначено місце і роль прикордонної інституції України серед інших відомств сектору безпеки і оборони у відсічі збройної агресії РФ у період 2014 – 2018 рр. Узагальнено стан наукової розробки заявленої проблеми, систематизовано й охарактеризовано її джерельну базу. Простежено трансформацію національної прикордонної інституції із військового формування в правоохоронний орган європейського зразка. Висвітлено результати її реформування у контексті загальнонаціонального процесу на шляху до євроінтеграції. Проаналізовано суспільно-політичну обстановку в Криму та у Донецькій, Луганській областях, яка складалася на початку російської гібридної агресії. Встановлено, що з метою здійснення окупації Автономної Республіки Крим та подальшого розпалювання збройного конфлікту в східних прикордонних областях України, РФ використала комплекс чинників – етнічний, політичний та соціально-економічний. З'ясовано зміст і послідовність розгортання воєнних дій на

українсько-російській ділянці державного кордону в межах Донецької та Луганської областей, в яких брали участь підрозділи охорони кордону. Розроблено історичну періодизацію участі Державної прикордонної служби України в протидії російській агресії впродовж 2014 – початку 2018 рр. Визначено особливості оперативно-службової діяльності прикордонних підрозділів під час протидії російській гібридній агресії в заявлений період. Охарактеризовано стан масової свідомості українського місцевого населення на звільнених територіях Донецької, Луганської областей та рівень довіри українських громадян до Державної прикордонної служби як правоохоронного органу України. Ключові слова: українська державність, державна територія, міжнародні відносини, національна безпека, прикордонна безпека, прикордонна інституція, прикордонні території, прикордонна служба, державний кордон, прикордоння, антитерористична операція, російсько-українська війна, російська експансія, гібридна війна, війна, лінія зіткнення, лінія розмежування, збройний конфлікт, збройна агресія, воєнні дії, місцеве населення, інформаційно-психологічний вплив, інформаційно-психологічні операції, національна ідентичність, імідж, окупація, анексія, трансформації, історичний досвід.

2. Based on the source and historiographical base, the place and role of the border institution of Ukraine among other departments of the security and defense sector in repelling the armed aggression of the Russian Federation in the period 2014-2018 is determined. The state of scientific development of the stated problem is summarized, its source base is systematized and characterized. The transformation of the national border institution from a military formation into a law enforcement agency of the European model is traced. The results of its reform in the context of the nationwide process on the path to European integration are highlighted. The socio-political situation in Crimea and in the Donetsk and Luhansk regions, which was developing at the beginning of the Russian hybrid aggression, is analyzed. It has been established that in order to occupy the Autonomous Republic of Crimea and further incite the armed conflict in the eastern border regions of Ukraine, the Russian Federation used a complex of factors - ethnic, political and socio-economic. The content and sequence of the deployment of military operations on the Ukrainian-Russian section of the state border within the Donetsk and Luhansk regions, in which border guard units participated, have been clarified. A historical periodization of the participation of the State Border Service of Ukraine in countering Russian aggression during 2014 - early 2018 has been developed. The features of the operational and service activities of border units during countering Russian hybrid aggression during the stated period have been determined. The state of mass consciousness of the Ukrainian local population in the liberated territories of the Donetsk and Luhansk regions and the level of trust of Ukrainian citizens in the State Border Service as a law enforcement agency of Ukraine have been characterized. Keywords: Ukrainian statehood, state territory, international relations, national security, border security, border institution, border territories, border service, state border, border areas, anti-terrorist operation, Russian-Ukrainian war, Russian expansion, hybrid war, war, line of contact, line of demarcation, armed conflict, armed aggression, military operations, local population, information and psychological influence, information and psychological operations, national identity, image, occupation, annexation, transformations, historical experience.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Національна безпека і оборона

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- 2. Кабачинський М. І., Ананьїн О. В. Державна прикордонна служба України в антитерористичній операції: обставини та події 2014 року: монографія. Хмельницький: Видавництво НАДПСУ, 2022. 280 с.
- 1. Ананьїн О. В. Трансформації у прикордонній інституції України у 2014 – 2018 роках : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2024. 488 с.

- 3. Ананьїн О. В. Історія створення «інтелектуального кордону» у період російської «гібридної» агресії (2014 – 2018 рр.). *Development trends in social science in the era of digitalization : Scientific monograph*. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2023, pp. 1–20. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-292-0-1>
- 4. Кабачинський М. І., Ананьїн О. В. Державна прикордонна служба в антитерористичній операції на сході України у період з 14 квітня до 5 вересня 2014 року. Шифр 0122U201649: звіт про НДР. Хмельницький: НАДПСУ, 2023. 185 с.
- 5. Oleh Morozov, Oleh Ananin, Vitalii Vasylenko, Ganna Golubchyk. Historical evolution of civil service in Ukraine. *Amazonia Investiga*. 2023. Volume 12 - Issue 72, pp. 192–204. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.72.12.17> («Web of Science»)
- 6. Kabachynskiy M., Ananin O. Evolution of the Border Guard of Ukraine and Adjacent European Countries: Historical Retrospective. *Codrul Cosminului*. Issue 1 (Vol. 30) 2024. № 1. P. 123–142. DOI: <https://doi.org/10.4316/CC.2024.01.06>(«Scopus»)
- 7. Ананьїн О. В. Державна прикордонна служба України у відсічі російської збройної агресії (2014 – 2018 рр.): напрями історичних досліджень. *Український історичний журнал*. 2023. № 2 (569). С. 34–48. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2023.02.034>(Web of Science)
- 8. Ананьїн О.В. Дії Державної прикордонної служби України проти військ РФ у Криму на початку російської агресії 2014 р. *Український історичний журнал*. 2024. № 3 (576). С. 29–42. DOI: <https://doi.org/10.15407/uhj2024.03.029> (Web of Science)
- 9. Ананьїн О. В. Інженерно-технічне облаштування державного кордону України під час відсічі російської агресії (2014 – 2018). *Сторінки історії*. 2024 № 59. С. 333–352. DOI: <https://doi.org/10.20535/2307-5244.59.2024.318897>(Web of Science)
- 10. Ананьїн О. Стан Державної прикордонної служби України на передодні російської агресії 2014 р. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2024. № 2 (62). Pp. 42–47. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.2.6>
- 11. Ананьїн О. В. Історичний шлях прикордонної інституції України від військового формування до правоохоронного органу. *Актуальні питання у сучасній науці*. № 4 (34) 2025. С. 1344–1356. DOI:[https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4\(34\)-1344-1356](https://doi.org/10.52058/2786-6300-2025-4(34)-1344-1356)
- 12. Ананьїн О. Реформування Державної прикордонної служби України в 2014 – 2018 рр.: історичний аспект. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В.І. Вернадського*. Серія: історичні науки. 2024. Том 35 (74) № 4. С. 1–7. DOI:<https://doi.org/10.32782/2663-5984.2024/4.1>
- 13. Ананьїн О., Капелюшний В. Довіра до прикордонної інституції України крізь призму масової свідомості місцевого населення на звільнених територіях Донбасу в 2014 – 2018 рр. *Етнічна історія народів Європи*. 2024. Випуск 74. С. 228–236. DOI: <https://doi.org/10.17721/2518-1270.2024.74.24>
- 14. Ананьїн О. В. Історіографія участі Державної прикордонної служби України в російсько-українській війні (2014 – 2018 рр.). *Етнічна історія народів Європи*. 2024. Випуск 72. С. 140–147. DOI: doi.org/10.17721/2518-1270.2024.72.16
- 15. Ананьїн О. В. Суспільно-політична обстановка в Криму на початку російської агресії в 2014 році. *Етнічна історія народів Європи*. Вип 71. 2023. С. 134–140. DOI: <https://doi.org/10.17721/2518-1270.2023.71.06>
- 16. Ананьїн О. В. Суспільно-політична обстановка в прикордонних районах Донбасу на початку російської агресії у 2014 році. *Етнічна історія народів Європи*. Київ. КНУ ім. Т. Шевченка. 2023. Вип. 70. С. 70–78. DOI: <https://doi.org/10.17721/2518-1270.2023.70.08>
- 17. Ананьїн О. Методологія історичного дослідження участі Державної прикордонної служби України в російсько-українській війні (2014 – 2018 рр.). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*. 2023. Т. 41. С. 9–19. DOI:10.32626/2309-2254.2023-41.9-1
- 18. Кабачинський М., Ананьїн О. Бойові резерви Державної прикордонної служби України в бойових діях на Донбасі (весна – літо 2014 р.). *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки*. 2023. Т. 40. С. 221–234. DOI: 10.32626/2309-2254.2023-40.221-234

- 19. Ананьїн О. Оперативно-військові відділи Державної прикордонної служби України в охороні лінії розмежування на території Донецької та Луганської областей (2014 – 2015 рр.). Воєнно-історичний вісник: збірник наукових праць НУОУ.Київ.2023. № 1 (47). С. 46–58. DOI: 10.33099/2707-1383-2023-47-1-46-58
- 20. Ананьїн О. Особливості службово-бойової діяльності підрозділів Державної прикордонної служби України з охорони лінії зіткнення на Донбасі (2014 – 2018 рр.). Військово-науковий вісник. Випуск 40. Львів: НАСВ, 2023. С. 118– 134. DOI: <https://doi.org/10.33577/2313-5603.40.2023.118-134>
- 21. Ананьїн О. Етнічний чинник як інструмент у гібридній війні РФ проти України на території Донецької і Луганської областей (квітень – травень 2014 р.). Українознавство. № 3 (88). 2023. С. 54–62. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.3\(88\).2023.288070](https://doi.org/10.30840/2413-7065.3(88).2023.288070)
- 22. Ананьїн О. Трансформації у системі охорони державного кордону в період антитерористичної операції на сході України (2014 – 2018 рр.) Літопис Волині. Всеукраїнський науковий часопис. Чис. 27. 2022. С. 27–31. DOI: <https://doi.org/10.32782/2305-9389/2022.27.04>
- 23. Кабачинський М. І., Ананьїн О. В. Участь Державної прикордонної служби України у відсічі збройної агресії Російської Федерації (2014 – 2018 рр.): проблема історичної періодизації. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: історичні науки. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Т. 37: До 75-річчя від дня народження професора Валерія Степанкова. С. 204–218. DOI 10.32626/2309-2254.2022-37.204-218
- 24. Ананьїн О. В. Бої за пункти пропуску на україно-російському державному кордоні під час антитерористичної операції (червень – серпень 2014 року). Воєнно-історичний вісник: збірник наукових праць НУОУ. Київ. 2022. Вип. № 4 (46). С. 5–17. DOI: 10.33099/2707-1383-2022-46-4-5-17

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0122U201649

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лисенко Олександр Євгенович

2. Oleksandr Y. Lysenko

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут історії України Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05416981

Місцезнаходження: вул. М. Грушевського, буд. 4, Київ, 01001, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Сегеда Сергій Павлович

2. Serhiy P. Szegeda

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет оборони України

Код за ЄДРПОУ: 07834530

Місцезнаходження: проспект Повітряних Сил, буд. 28, Київ, 03049, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство оборони України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Чубіна Тетяна Дмитрівна

2. Tetyana D. Chubina

Кваліфікація: д. і. н., професор, 07.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет цивільного захисту України

Код за ЄДРПОУ: 08571363

Місцезнаходження: вул.Онопрієнка, 8, Черкаси, Черкаський р-н., 18034, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Державна служба України з надзвичайних ситуацій

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Гончаренко Олексій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Гончаренко Олексій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Левченко Інна Миколаївна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна